

1976

Väino Puura teeb kiire tähelennu

Väino Puura õpib parasjagu Tallinna Riiklikus Konservatooriumis professor Viktor Gurjevi klassis ja lõpetamiseni on jäänud kaks aastat, kui [Estonia teatris](#) tuleb lavale Mozarti „Figaro pulm“ oopei ristuudio lavastusena. Puura laulab seal nimiosa. Tema särav ja temperamentne esitus jääb silma, noor bariton kutsutakse sama aasta sügisel Estonia solistiks.

Seal hakkab 25aastane Puura kohe mängima endast mitu korda vanemaid mehi. Laval on tema tütardeks olnud Maarja Haamer ja Anu Kaal ning pojaks Hendrik Krumm. Alates aastast 2011 töötab Puura [Estonia teatris](#) rollilepingutega.

Purjespordikeskuse valuline algus

Tallinn ja Moskva valiti 1980. aasta suveolümpiamängude linnadeks 1974. aastal. Tallinna oli plaanitud purjeregatt. Uue spordikeskuse rajamist Piritale arutati juba aasta varem, kui arhitektuurivõistluse võitis noorte arhitektide grupp, mille etteotsa kuulusid Avo-Himm Looveer, Kristin Looveer, Tiit Kaljundi ja Harry Shein. Hiljem korraldati järelkonkurss, mille võitis sama grupp.

Kuna aga noori ei usaldatud, mängiti aastal 1975. autorite kollektiiv ümber. Juhtima asus Henno Sepmann, juurde tulid Peep Jänes ja Ants Raid. Algsest rühmast jätkasid vaid kolm - Avo-Himm Looveer, Kristin Looveer ja disainer Matti Õunapuu. 1976. aasta 6. mail paneb Tallinna Olümpiapurjespordikeskuse sadamale nurgakivi Rahvusvahelise Purjespordiliidu president Giuseppe Croce.

Arvo Pärt leiutab kellukesestiili

Helilooja Arvo Parti tabas aastal 1968 sügav loominguline kriis, mis kestis kaheksa aastat. Kui ta 1976. aastal uuesti kuulajate ette tuleb, on ta leiutanud uue isikupärase muusikalise keele, millele andis ladinakeelse nime tintinnabuli ehk kellukesed. Tintinnabuli on kompositsioonisüsteem, mis püüab taandada muusikaliste vahendite kõik võimalikud parameetrid helikeele ürgelementidele. Selle muusikastiili kõla on lihtne ja läbipaistev,

Tiiu

12,13

Estonia teater
Teater

oluliseks märksõnaks on vaikus.

Esimest korda kasutab Pärtseda klaveripalad „Aliinale“, mis on helilooja loomingus üks miniatuursemaid, aga ka olulisemaid teoseid. Seda võib pidada tema tintinnabuli-stiili võtmeteoseks, millest on mõjutatud kogu tema hilisem looming.

Vasakukäelised saavad oma päeva

Ameerika sõjaväelase Dean Campbelli algatusel tähistatakse 13. augustil esimest korda vasakukäeliste päeva, et juhtida tähelepanu raskustele ja muredele maailmas, kus enamik inimesi on paremakäelised. Ei teadvustata piisavalt vasakukäeliste erinevust ja seetõttu ei toodeta neile sobivaid tööriistu ja tarvikuid. Kuidas peaks vasakukäeline hakkama saama näiteks kääride ja konserviavajaga, mis on loodud parema käega kasutamiseks! Päeva eesmärgiks on ka tugevdada vasakukäeliste omavahelist suhtlust. Edaspidi hakati vasakukäeliste päeva tähistama paljudes kohtades kogu maailmas.

Totakas kuningas naelutab teleri ette

Eesti Televisioonis valmib lavastaja Elvi Koppeli käe all lavastus „Kuidas kuningas kuu peale kippus“, mis naelutab telerite ette nii lapsed kui ka täiskasvanud. Tegu on Joachim Knauthi näidendiga, mis põhineb Prantsuse muinasjutul. Lugu räägib kuu peale tikkuvast kuningast, kelle soove asuvad täitma nii tislid kui ka sepp, et ehitada selleks tarbeks keerdtrepp ja kahurikuul. Need ideed aga laidetakse maha ja nutikas seltskond hakkab ehitama hoopis kastidest torni, mis kuuni ulatuks. Telelavastusele kirjutab muusika Peeter Volkonski. Unustamatu rolli kuningana teeb Urmas Kibuspuu, teistes osades on Eero Spriit, Anne Paluver, Aare Laanemets, Lauri Nebel, Teet Hanschmidt.

UNUSTAMATUD INIMESED

Filmidirektor Malli Välliku ainus näitlejaroll oli Katarina Rosalie

Kinodesse jõuab Oskar Lutsu jutustuste „Suvi“ ja „Tootsi pulm“ ainetel valminud film „Suvi“. Kinolinal saab näha paljusid juba „Kevadest“ teada-tuntud osatäitjaid nagu Aare Laanemets

Tootsina, Margus Lepa Kiirena, Riina Hein Teelena ja paljud teised. Režissöör Arvo Kruusement ja stsenaarist Paul-Erik Rummo olid algusest peale ühel meelel, et „Suves“ peavad tingimata mängima samad noored, kes „Kevades“, et säiliks seos kahe filmi vahel. Aare Laanemets ja Margus Lepa õppisid sel ajal juba lavakunstkateedris, Riina Hein oli Tartu ülikooli majandustudeng.

Mõlemas filmis vilksatab ka mamma Kiir. Ilmselt on kõigil eestlastel mällu sööbinud, kuidas Ervin Abeli kehastatud papa Kiir ahastav-abitult hüüatab: «Katarina Rosalie! Ka-ta-ri-na Ro-sa-lie!» Või kuidas mamma Kiir kogelmogelit kloppides poputab pojakest, kes sõitis uljalt Venemaale mõisavalitsejaks õppima, aga rongis paljaks varastati ja silmad häbi täis tagasi koju tuli. Katarina Rosalie rollis on Malli Velli-Vällik, kellele see episoodiline, aga värvikas tegelaskuju oli elu ainsaks näitlejarolliks.

Filmitegemisega oli ta aga seotud kogu elu. Ta sündis 12. märtsil 1945. aastal ja töötas 1960ndate lõpus kümme aastat Tallinfilmis rekvisiitorina. Seejärel oli ta paar aastat nukufilmigrupi direktor ja 20 aastat Eesti Telefilmi filmidirektor.

1990. aastal valminud filmis «Sügis» on mamma Kiire rollis Malli Välliku asemel Ita Ever, kes annab tegelaskujule juurde veelgi särtsu ja mahlakust. Malli Vällik lahkus igavikku 1992. aastal.

RAAMAT

Põnev autoajalugu

„Esimesest autost viimase voorimeheni“

Valdeko Vende Kirjastus Valgus, 1976

Tegu on põneva lugemisega, mis pakub huvitavaid lugusid ka neile, kelle käsi tavaliselt ajalooraamatute järele ei sirutu. Praegu, kui teedel liigub tuhandeid autosid ja hobuveoki nägemine tänavapildis on haruldus, on raske ette kujutada, et kunagi oli see vastupidi. Raamatust saab muu hulgas teada ka seda, et esimene tõsisem katse Eestis sisse seada regulaarset bussiliiklust tehti mitte pealinnas ega üleüldse mandril, vaid hoopis Saaremaal. Lisaks oli raamatule pandud pealkirja all hea võimalus liiklusvahenditest kirjutades puudutada ka Eesti Vabariigi lugu, mis oli nõukogudeajal muidu lubamatu. Vende on

öelnud, et materjalide ettevalmistamisel selgus, et neid, kes oleks meie esimesi autosid juhtinud või neid neid vähemalt mäletaks, enam ei olnud. Nii said autori peamiseks informatsiooniallikaks omaaegsed ajalehed ja ajakirjad. Sealsed andmed võisid aga olla ebatäpsed, mistõttu jäi üle vaid uskuda, et küllap kõik just niimoodi oli.

Vende oli elukutselt elektriinsener ja ajalugu oli tema kutsumus. Ta tegeles linna, transpordi, tööstuse, kohvikute ja fotograafia ajalooga. Huvist nende vastu sündisid ka tema populaarsed raamatud. Vendet on tunnustatud Valgetähe medali ja Tallinna teenetemärgiga.

Järgmises numbris meenutame 2001. aastat

Kui teil on selle aastaga seotud mälestusi või fotomaterjali, siis saatke need Tiiu toimetusse. Parimale meenutajale auhinnaks raamat.

Meenutusi ootame 8. detsembriks.

KOOSTANUD: KATRIN HELEND-AAVIKU FOTOD: EESTI SPORDI- JA OLÜMPIAMUUSEUM SA/MUIS.EE, VÕRUMAA MUUSEUM/MUIS.EE, TALLINNA LINNAMUUSUEM/MUIS.EE , TALLINNFILM AS (AIS) JA ERAKOGU